چێژی سێڵفی (هاوتاکردنی نیگا/ئارەزووی کلیک).. عەبدولموتەلیب عەبدوڵڵا

سێڵفی لە ساتەوەختی (هایپەر مۆدێرن و سایبەر مۆدێرن) هەر نمایشکردنی جەستە نییە؛ بەڵکو ڕەمزی گۆڕانکارییە دەروونی و کۆمەڵایەتی و سیاسییەکانە، تەواوی نێوەندگیرییەکان ڕەتدەکاتەوە و ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە جیهانەوە دەکات… سێڵفی دوورکەوتنەوەیەکە؛ ڕێگا بە مرۆڤی مۆدێرن خۆش دەکات؛ سوبێکتی خۆی دەستکاری بکات! نەک هەر هەندێش بەڵکوو تەواوی تێگەیشتنمان بۆ کات و شوێن و لە سەرووی هەمووشیانەوە پەیوەندیمان بە زمان (لە مەجاز و وێنە)دا دەگۆڕێت؛ هەموو ئەوانەش لە تێکەڵاوکردنی ناسنامەی ڕەگەزییەوە دەستپێدەکات؛ بەو مانایەی کە بوونی مەجازی ئێمە ناسنامەی دیجیتاڵی ئێمەیە، نەک بوونی ڕەگەزی؟! ناسنامەی دیجیتاڵی ڕاڕاییە، لەوێشەوە دەتوانین ئارەزووی سێکسی ((ئەو شتەی کە نیمانە و بەردەوام وێڵی بەدەستهێنانین)) لە ئارەزووی کلیککردندا بەدەستیبهێنین و چێژی هەنووکەیی لێوەرگرین.

بەڵام ئایا سێڵفی وەك "نیگا تێبڕین- تێڕوانین" بە مانای (کۆبوونەوەی چێژ لە خاڵێك، لە ئەندامێك- ئۆرگازم) و "بینین- پەرتبوون" بە مانای (بڵاوبوونەوەی خاڵەکانی چێژ لێرە و لەوێ) چۆن تێکەڵ بەیەك دەکات؛ بە مانایەکی دیکە ئایا سێڵفی لە فەزای مەجازییدا چۆن دووالیزمەکانی (بینین، نیگا- تێبڕین) و (دزەنیگا، گۆڕانەوەی نهێنی) لەڕێگای ئارەزووی سێکسی و چێژەوە راڤە دەکاتەوە؟!

ئەوەی لە ژێر ڕووەوە ئاشکرایە؛ ئەوەیە، کە سێڵفی لەڕووی زمانی گۆڕانەوەوە بەرەنگارییەکی تووندی حیکایەتە گەورەکانە و لەڕووی پەیوەندی کۆمەڵایەتیشەوە ئەو ساتەیە، کە ڕاستی ڕەها پارچە پارچە دەکات؛ لەڕووی سیاسییەوە ناسنامەکان تێکەڵ بەیەك دەکات. بەکورتی بەرەنگاربوونەوەی حیکایەتەکان لە ئاوابوونی زمانی گۆڕانەوەدا لە (مەجازی وێنە)دا دەنوێنە و پارچە پارچەکردنی ڕاستی لە (بڵاوبوون) بۆ فرە ڕاستییەوە دەبینێتەوە، بەڵام تێکەڵاوکردنی شوناس لە (لادانی سێکسی)یەوە هەڵدەگرێتەوە! بەو مانایەش ئەوەی لە چێژی سێڵفیدا دەردەکەوێت، هیچ جیاوازییەك لەنێوان ئاوابوونی زمانی گۆڕانەوە و پارچە پارچەکردنی ڕاستی و تێکەڵاوکردنی شوناسەکاندا

ناکات؛ ئەو قسەیەش وەك ئەوەیە بڵێین هیچ جیاوازیەك لەنێوان تووندوتیژی کۆمەڵایەتی و سیاسی و سێکسیدا نییە! بە بنەمای هەموو ئەوانەش لە فرۆید نزیك دەکەوینەوە کە دەڵێ ((هیچ جیاوازیەک لەنێوان سەربڕین و خەساندندا نییە)).
کەواتە چێژی سۆفی، هەوەدانە بە لەقەڵەمدانی بوونەکی دیکە لەنێوان (سەربڕین) وەك دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی و (خەساندن) وەك چەمکەکی دەروونشیکاری! بەڵام ئەوە کاتێک دێتە دی، کە هەردوو ڕەگەز تەسلیمی چێژی (هایپەرواقیع) بن و بتوانن خاوەندارێتی چێژ بەرەو ئارەزووی زانین تێپەڕێنن؛ کاتێك کە ئارەزووی بینین (خەساندن- درزی بینین)ی دەروونشیکاری لە ساتەوەختی چێژی هایپەر مۆدێرن و ئارەزووی نیگا-تێبڕین (نائامادەیی سەر- لەکاتی سەربڕین)ی کۆمەڵایەتی لە ساتەوەختی چێژی سایبەر مۆدێرندا دەدۆزینەوە!! وەك ئەوەی بڵێین (فرەیی-زێدەیی) لە (تۆڕی ئەلیکترۆن جۆراوجۆر)دایە، یان هاوتاکردنی بینینی مێ و نیگا-تێبڕینی نێر شتێکی دەستکردە و دەبێت فێری بین... بەو مانایەش چەمکی دەروونشیکاری و دیاردەی کۆمەڵایەتی لە سەرکوتکردنی ئارەزووی سێکسی (لەڕێگای ڕووخساری جوان و ڕۆناکی وێنە- سۆفی)دا هەڵدەگرینەوە. بە نموونە: نێر و مێ لە چرکاندنی سۆفیدا بینین و نیگا-تێبڕین ئاوێتەی یەکتر دەکەن.

(سەربڕین/ خەساندن)
لە فەزای مەجازییدا

بێگومان بنەمای (سەربڕین/ خەساندن) هەر تەنها (ئاوابوونی زمانی گەڕانەوە) و (پارچە پارچەکردنی ڕاستی) و (ئاوێتەبوونی ناسنامەکان)ی لێناکەوتەوە؛ بەڵکە زێدەبوونی (نائامادەبوون)یشی لەخۆدا حەشار داوە، کە لە بنەڕەتدا نیشانەی خەساندنە؛ وەك چۆن ڕۆڵی سەرەکی لە تێپەڕاندنی ئارەزووی سێکسیدا هەیە! بە نموونە: نیگەرانییە بەردەوامەکانی بینین و نیگا-تێبڕینی (هەردوو ڕەگەز) لە زێدەشارەزایی سۆفی، وەك ئەزموونی بەرگریکردنی گرژئامێزی “ئامادەبوون- ڕۆپبوون”، کە نیشانەی “نائامادەبوون- خەساندن”ە... بە هەرحاڵ، گرژبوونی ماسوولکەکان و دڵەڕاوکەی (نائامادەبوون- خەساندن) بە چەندین شێوەی مەجازی بەرگری لە (ئامادەبوون- ڕۆپبوون) دەکات! لێرەوە ئەگەر پرسیارێك هەبێ ئەوەیە، کە ئایا کردەی سۆفی و کردەی خەساندن؛ ئارەزووی سێکسی و ئارەزووی کلیك؛ ئامادەیی و نائامادەیی... هاوواتا دێنەوە؟!
وەك چۆن سۆفی جوانییەکانی ڕووخسار و ڕۆناکی و تاریکی لەشولار و

سەرنج و گۆشەنیگا و دزەنیگا و ئاگایی (بینینی ڕاڕا) لە بارەی ڕاستیی و جیاوازی جێندەرییەوە پەرت پەرت دەکات، ل□ بەرانبەریشدا (دەروونی نائامادەی ڕاڕا) بۆ خوڵقاندنی دەمامکێکی ڕووکەش و (دیمەنێکی قەشەنگی ئامادەیی دەرەکی) کۆدەکا تەوە؛ بە هەمان شێوە وێنەی سێڵفیش وەك چەشنە بەرگرییەک لە دژی ئەو دەرەکی و ناوەکییە جاڕزکەرە نادڵنیایەی (ڕەپبوون و خەساندن) گرژ و خاو د□ بێتەوە…

بەمجۆرە (سێڵفی) دەرکەوتنی ئەو (ڕەپبوون و خەساندن)ە چێژدارەیە، کە بە تەنها تایبەت نییە، بە مێ و نێرەوە؛ بەڵکوو دەرکەوتنی زانینێکی بەربڵاوە بۆ زێدەکلیك و دەستاودەستکردنی جۆراوجۆر! بەو مانایەش سێڵفی (مێ یان نێر) نییە؛ بەڵکوو زادەی ترس و دڵەڕاوکێ و فێربوونی زێدەگریمانکراوی (نائامادەیی- ئامادەیی)یە، کە لە زێدەخەیاڵی هەردوو ڕەگەزدا دێتە بەرهەم.

ئەگەر ل□ نێوان ئامادەیی و نائامادەیی… نەرێنییەك، (دزەنیگا)ییەك، ئەنلایکێك هەبێت، ئەوە لەڕووی سایکۆلۆژییەوە پێکهێنەر و دروستکەری ئەنگێزەی سێکسی لادەرانەیە، لای هەر یەکە لە ژن و پیاو، بەڵام لە نمایش و دەرکەوتنی فەزای مەجازی بە تایبەتی و ڕوونتریش لە هاوتاکردنی ئارەزووی سێکسی بە ئارەزووی زێدەکلیك، ئەو ئەنگێزەیە وەك یەكێک لە پاڵنەرەکانی سێڵفی دەردەکەوێت! بەڵام بە گشتی سێڵفی وەک بەهێزترین پێکداچڕژانی ئامادەیی نائامادە ملکەچی ڕێکخستنێکی تووندی فێربوون و زانیارییەکانە، نەك هەر ب□ تەنها لەڕووی چێژەوە، بەڵکوو وەک دەروونشیکاری و پەیوەندی کۆمەڵایەتی و سیاسیش؛ بەو مانایەش لە ڕۆژگاری ئەمڕۆدا سێڵفی بنەماگەلێکی تووندی فێربوون و زانیاری لە هایپەر مۆدێرن و سایبەر مۆدێرندا بە دەستهێناوە، کە وەک (بەرهەمهێنان) و (ڕێکخستن) و (بەجێهێنان) شێوەی گرتووە، لەکاتێکدا لەڕووی کولتوررییەوە پتر لەژێر دووبارەبوونەوەی تاقیکردنەوەدایە، کە چەشنەکانی شێوەگرتنی جێگیر تێدەپەڕێنێت!! مەبەستم لەوەیە کە زیاتر وەک لادەری فۆرم دەگەڕێتەوە، نەك وەك جەوهەری خەیاڵ و فانتازیا.

کەواتە ئەگەر تووندوتیژی سەربڕین و تووندوتیژی خەساندن، یان بە مانایەکی دیکە پیاو وەك چەقۆ، ژن وەك برین، لە تەرجەمەکردنی ئاوابوونی زمانی گێڕانەوە و پارچە پارچەکردنی ڕاستی و ئاوێتەبوونی ناسنامەکان هەڵگرینەوە، لەوێشەوە ئارەزووی سێکسی (وەك فێربوون) لەو مانا تەقلیدییانەوە (بۆ زانین) تێپەڕێنین؛ یان چاوی تاقیکردنەوەی چێژی سێڵفی هاوتای چێژی زێدەکلیك بکەین… ئەوە لەلایەک لابردن و دام□ینی ڕەگەزی دەس□ پێنین؛ لەلایەکی دیکە سەرکوتکردنی ڕەگەزی لە نیگا-تێبڕین و بینیندا هاوواتا دەبینینەوە! بەمجۆرەش دەگەینە ئەوەی کە سێڵفی وەك پرسیارێکی

(هزر-ی) بە چاوی مەجازەوە جیهان (دە-بینێت).

مەجاز و وێنە
(چرکەساتی زەدەکلیکی ڕاگوزەر)

جوانی سێلفی دەکەوێتە بەر چرکەساتی زەدەلایکی ڕاگوزەرەوە، بەڵام مەرج نییە، هەمیشە بە هەستەکی جوانکارییەوە پەیوەست بێت؛ بەو مانایەی هەمیشە ڕیشەی ئەنلایك و نەرێنی لە پێناسەی نەریتی هونەرییدا بەشەکی زۆری ڕاستی لەخۆدا هەڵگرتووە؛ کەواتە سەپاندنی جوانی هونەری مەرج نییە، بەدوای بەرهەمهێنانی هونەری جوانییەوە بێت؛ بەڵکوو هەندێجاران بەدوای ئیدانەکردنی دیدگایەکی دیاری واقیعەوەیە، یان بە نزیکبوونەوە لە وێنەی (ڕاڕای ناوەوە)ی خۆی دەگەڕێت؛ واتە سەپاندن هەمیشە بەدوای درزی لایك و نەرێنی و ئەنلایکەوەیە! کەواتە ئەگەرچی وێنەی سێلفی لە ژیانی ڕۆژانەدا پێگەیەکی هونەری داگیر دەکات، بەڵام مەرج نییە هەمیشە لە یەك گۆشەنیگایەوە سەیری بکەین… چونکە هەندێکجاران دەکەوێتە نێوان (ئارەزوو) و (پێویستی)یەوە، بەو مانایەی کە ئارەزوو دەردەبڕێت و پێویستی دەسەپێنرێت.
ئەوەی لە هاوتاکردنی نیگا و ئارەزووی زەدەکلیك جەختی لەدەکەینەوە ئەوەیە، کە سێلفی فەزای (ئارەزوو)ی تەقلیدی لە دەستداوە و وەك (پێویستی) کەوتەتەوە، یان بە مانایەکی دیکە هەمیشە چێژی سێلفی هەوڵدەدات ڕاڕایی دەروونی وەك پێویست بە گەرژی ماسوولکە دەرەکییەکانەوە تاقیبکاتەوە! واتە لەبری ئەوەی لەڕێگای چەسپاندن و ڕامانەوە ئامادە بێ، لەڕێگای گەڕانکاری ڕووخسارەوە نوێنەرایەتی نائامادەیی دەکات، وەك ئەوەی ڕەمزی (ڕەپنە بوونی ڤالووس) لە (باڵاکردنی ڕووخسار) و ڕاڕایی سەردەمەوە بگرێت.
بەمجۆرەش هەرچەندە هونەرکاری سێلفی وەك وێنەی سەرووی مۆدێرن شیبکەینەوە، لە مانای ڕاڕایی وەك پێویستی سەردەم نزیکتر دەبینەوە، چونکە هونەرکارییەکانی سێلفی جگە لە خۆی (کە ڕەپبوونەکی ناڕەپبوونە) هیچ ئەرکەکی دیکەی نییە! کەواتە وەك (ئەلسا گۆدار، 1978) لە کتێبەکەی (من سێلفی دەگرم، کەواتە من هەم) کە ساڵی (٢٠١٦) چاپ و بڵاوبۆتەوە، دەڵێت: ((بەبێ ئەوەی پرسیار لە مەبەستی شیاوی "هونەری" بکەین، ڕەنگە قورس بێت، قسە لە سێلفی وەک خەیاڵی داهێنان بکەین؛ چونکە تەنها نمایشکردنی جوانی نایکاتە کارەکی هونەری))
لێرەوە دەشێ لێکنزیکردنەوەی چەمکی (ڕەپبوون) و (باڵابوونی ڕووخسار) کۆمەڵێك دیمەنی ڕاڕامان بیر بخاتەوە، کە سێلفی وەك

ڕاستەقینە بەجێیهێناوە: لە کاتێکدا وێنەی هونەری هەوڵدەدات لە ڕاستەقینەکان دوور بکەوێتەوە؛ چونکە ناتوانێت لە (ڕەپبوون/ باڵابوونی ڕووخسار) ڕزگاری بێت، مەگەر بیخەسێنێت؟!

کەواتە سێڵفی لە بەکارهێنانی (هونەری ڕاڕا) تەنها ئامانجی خەساندنە لەپێناو بازاڕ درووستکردن. (پاشان سێڵفییەکە لە ئینستاگرام، تویتەر یان فەیسبووک بڵاوبکەرەوە…) دەمەوێ بڵێم ئەوەی لە پەیوەندی نێوان هونەر و سێڵفیدا دەتوانین دەستی بۆ بەرین، هەر تەنها سوبێکت نییە، بەڵکە دەرکەوتنی فێڵکردنێکە کە سێڵفی تێیدا دەیەوێت واقیعی سوبێکت بۆ واقیعی ڕووخسار و واقیعی ڕاڕا، لە چوارچێوەی جیهانێکی مەجازی زێدەخەسێنراودا بگۆڕێت.

لە زمانەوە بۆ وێنە
(ڕووخساری زێدەپیرۆز)

وەك دەزانین قسەکردن لە ڕاڕای بۆ ڕووخساری زێدەپیرۆز، هەر تەنها قسەکردن نییە، لە هەژاری و دەوڵەمەندی، بەتایبەتی سەبارەت بە خۆبەبازاڕکردنی ئیگۆ لە سەردەمی ئەمڕۆدا… چونکە ئەگەر پیرۆزی ڕووخسار لەگەڵ پیرۆزی ئایینی بەراورد بکەین؛ دەبینین هونەری ئایینی لە هونەری سێڵفی جیایە! چونکە هونەری ئایینی لە (ناوەوە)ی خۆیدا سیمایەکی پیرۆزی هەڵگرتووە و هەوڵی دەربڕینی ئەو سیمایە دەدات؛ لە کاتێکدا هونەری سێڵفی وەك “ئایکۆنی میدیا” لە (دەرەوە) سیمایەکی پیرۆز دەنوێنێ و هەوڵی بە بازاڕکردنی دەدات! بەڵام ئەوەی لە پەرستنی ئایین دەردەکەوێت: بڕوابوونە! ئەوەی لە پەرستنی ڕووخسار وەک هێمای تاکایەتی و ڕاڕایی دەردەکەوێت: ناتووندوتیژییە! بڕوابوون، بێهودە بنەماکانی خەساندن دادەپۆشێت! ناتووندوتیژی بنەماکانی خەساندن بە شێوازی جیاواز بەرەوپێشەوە دەبات و لە ڕاڕایی بێهودە نا بێت؟!

هەموو ئەو شۆڕشە تەکن□□ژی و مرۆیی و کولتوری و جوانیناسی و کۆمەڵایەتیانەی کە جیهان ناسیویەتی؛ گۆڕانکاری ڕیشەیی لە ئیگۆدا هێناوەتە ئاراوە، ناوی ناوە “منی دیجیتاڵی”… ئەگەرچی ئێمە گەیشتوینەتە ئەوەی، کە لەگەڵ نوقمبوونی خۆمان لە زێدەمەجازیدا؛ هەست بکەین زمانی گێڕانەوەمان لەدەست داوە و بە هۆی لەدەستدانی ئەو زمانەش حەقیقەتی واقیعی پارچە پارچە بووە و ناسنامەکان تێکەڵاوی یەکتر بوونە و هەمیشە لە ئامادەیی چرکەساتی زێدەکلیکی ڕاگوزەردا دەژین… ئەو هەموو چالاکییە بێ حەسانەوەی□، پ□یوستی ئازادی و وێنە و ڕووخسارە پیرۆزانە، شتێك دەیانگرێتە باوەش، ئەویش گرژبوونی ماسوولکە دەرەکییەکان و نەخۆشییە دەمارییەکانی سەردەم و ڕاڕاییە… کەواتە لە چوارچێوەی “لینک”ێکی هەمیشەیی

بەستراودا دەژین و چیتر ((بوونەوەری فڕێدراوی نێو زمانی —لاکان-ی نیین)) بەڵکوو بوونەوەرێکی بەستراوین بە ڕاڕایی زێدەکلیکەوە.

لەم قۆناغەدا دانانی پێناسەیەکی نوێ بۆ مر□ق، واتە دانانی هاوبەشی□کی کۆمەڵایەتی نوێ لەسەر بەردەوامی پەیوەندی خۆشەویستی و قبووڵکردنی جیاوازیی، کە بەرەو لەدایکبوونێکی ز□دل□دایکبوونەوەمان دەبات… مر□ق چیدی ئەو کەسە نییە، کە کۆنتڕۆڵی دەوروبەر و جیهان دەکات؛ بەڵکوو ئەو کەسەیە، کە بۆ پەیوەندییە جێگیرنەبووەکان لە خۆشەویستی تێدەپەڕێ بۆ زێدەخۆشەویستی؛ مەسەلەکە هەمیشە مەسەلەی ((ئەو شتەیە کە بەردەوام وێڵی بەدەستهێنانین)) ئەویش خۆشەویستییە، تەنانەت کاتێک باس لە جیاڕەگەزبازی دەکەین، هەموو شتێک باس دەکەین بۆ ئەوەی بەردەوام هەنگاو بۆ زێدەخۆشەویستی؛ خۆشەویستی ژیان، خۆشەویستی دایک و باوک و خۆشەویستی منداڵ، خۆشەویستی بۆ خودا و خۆشەویستی پارە، خۆشەویستی بۆ شکۆمەندی و خۆشەویستی بۆ خود، خۆشەویستی بۆ ئەوانی دیکە و خۆشەویستی بۆ ناسینەوە، خۆشەویستی بۆ سیاسەت، خۆشەویستی بۆ شەڕ و خۆشەویستی بۆ ئاشتی… ئەوەی بەردەوام هەست بە نەبوونی دەکەین و وێڵی بەدەستهێنانین: زێدەخۆشەویستییە.

هەولێر30/5/2025